

Svensk Tidskrift

GRUNDAD 1911. NÄTTIDNING FÖR POLITIK, EKONOMI OCH KULTUR.

START REDAKTION OM SVENSK TIDSKRIFT STIFTELSE ARKIVET 🔍

PODD FÖRLAGET PRENUMERERA IN ENGLISH

Foto: Maheshkumar Painam/Unsplash.com

29 MAJ 2026

Rainer Zitelmann: Hur byråkratin stryper Tyskland

Detta är del ett av fyra i Rainer Zitelmanns serie om Tysklands reformbehov.

Under de senaste sju åren har Tysklands ekonomiska produktion stagnerat, och en av orsakerna är den omfattande byråkratin. Det finns knappast något land där

företagare och medborgare inte klagat på byråkrati, men i Tyskland har problemet nått en ny dimension. Det ansedda tyska forskningsinstitutet ifo uppskattar att Tyskland varje år förlorar 146 miljarder euro i ekonomisk produktion till följd av överdriven byråkrati - motsvarande omkring fyra procent av BNP. Företag har tvingats anställa hundratusentals personer (325 000 sedan 2022 enbart) för att hantera de otaliga regelkraven. År 2010 omfattade den tyska federala lagstiftningen omkring 25 000 sidor; i dag är den nära 40 000. Varje år tillkommer ytterligare omkring 1 000 sidor - och då räknas inte de många EU-reglerna in. Dessa siffror återfinns i nationalekonomen Daniel Stelters uppmärksammade bok *Absturz. So retten wir Deutschland*, som för närvarande väcker stor debatt i landet.

Löften om minskad byråkrati - men utvecklingen går åt motsatt håll

Under årtionden har varje tysk regering i otaliga tal förklarat hur viktigt det är att minska byråkratin. Resultatet har blivit det motsatta. EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen lovade en "aldrig tidigare skådad" minskning av regelbördan inom EU, men utfallet blev tvärtom. Under 2025 lanserade EU-kommissionen 1 456 rättsakter - fler än något år sedan 2010. Som Daniel Stelter skriver:

"Det är svårt att avgöra vilken reglering som utgör den största belastningen för ekonomin bland leverantörskedjelagen, avskogningsreglerna, kraven på lönetransparens, åtgärderna mot penningtvätt, reglerna om industriutsläpp, markskyddslagstiftningen, förpackningsreglerna, ekodesigndirektiven och mycket annat."

Den så kallade EU-taxonomin kommer sannolikt att visa sig vara den tyngsta bördan av alla: politiker avgör vilka lån som är "goda" och vilka som är "dåliga". Jag beskriver detta som ett uttryck för planekonomiskt tänkande. Vad skiljer en marknadsekonomi från en planekonomi? I en

arvidlindmansfond.se

Lindmanfonden utlyser löpande stipendier för skribenter och då särskilt unga skribenter, resestipendier samt bidrag till bokproduktion och utgivning.

Läs mer här.

marknadsekonomi avgör miljontals företagare och konsumenter vad som ska produceras. I en planekonomi är det politikerna som bestämmer. Den privata äganderätten urholkas allt mer. Till slut återstår bara ett tomt skal, eftersom staten avgör vad ägaren får göra, måste göra eller inte får göra med sin egendom.

Varför går arbetet med att minska byråkratin så trögt?

Att minska byråkratin vore egentligen inte särskilt svårt, menar Stelter:

”De viktigaste åtgärderna kräver inga nya lagar; man behöver bara avskaffa lagar som införts under de senaste tio till tjugo åren. Det går betydligt snabbare än att utarbeta och samordna ny lagstiftning.”

Varför sker det då inte? Och varför är byråkratin särskilt omfattande just i Tyskland? De flesta byråkratiska regleringar i landet är ideologi omsatt i lagstiftning. De presenteras under tilltalande etiketter som ”konsumentskydd”, ”arbetstagar skydd”, ”miljöskydd”, ”ungdomsskydd” och liknande. I grunden handlar det om vänster- och grön ideologi som så småningom omvandlas till lagar och regler.

3 200 socialpolitiska bestämmelser

Trots användning av artificiell intelligens och betydande vetenskapliga resurser lyckades ifo-institutet inte ens år 2025 ta fram en fullständig översikt över alla sociala bidrag och deras effekter. Forskarna dokumenterade över 500 olika välfärdsprogram men konstaterade att syfte, målgrupper och kostnader för många av dem inte gick att kvantifiera. Sociala förmåner är spridda över tolv sociallagböcker som tillsammans innehåller mer än 3 200 bestämmelser samt ett stort antal särregler. Den federala staten har ensam skapat över 300 olika program, varav flera överlappar varandra. Mer än 17 procent av alla offentligt anställda i Tyskland arbetar nu inom

socialförsäkringsområdet. Bara socialförsäkringsinstitutionerna sysselsätter 364 000 personer och genererar administrativa kostnader på 25 miljarder euro.

Tyskarna har en positiv och en negativ egenskap. Den positiva är deras grundlighet. Den negativa är deras benägenhet till radikalt ideologiskt tänkande. Tyskland vill rädda världen från klimatapokalypsen och utrota fattigdomen globalt. Det senare sker genom massinvandring och biståndspolitik: inget land i världen spenderar så mycket på utvecklingsbistånd som Tyskland (29,1 miljarder euro). När ideologiskt tänkande genomförs särskilt grundligt och konsekvent blir resultatet den kvävande flod av lagar och regler som Tyskland i dag lider under.

Staten fortsätter att växa

Kommer detta att förändras? En minskning av byråkratin kommer inte att lyckas om inte de bakomliggande orsakerna först undanröjs – framför allt vänster- och grön ideologi. Trots att förbundskansler Friedrich Merz före valet lovade att ”vänstern är slut” ser vi varje dag att så inte är fallet.

Staten fortsätter att expandera. Över fem miljoner människor arbetar nu i den tyska offentliga sektorn, vilket motsvarar elva procent av arbetskraften. Sedan 2012 har antalet offentligt anställda ökat med 584 000 personer, eller 14 procent. Om man dessutom räknar in anställda inom socialförsäkringsinstitutioner samt offentligt kontrollerade bolag och privaträttsliga företag som ägs av staten, exempelvis Deutsche Bahn, blir bilden ännu mer dramatisk. Sedan 2012 har ytterligare 943 000 personer tillkommit, vilket innebär att det totala antalet uppgår till 6,7 miljoner.

Rainer Zitelmann är författare till [Myter om kapitalism](#)